

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

23^e JAARGANG

WOENSDAG 3 AUGUSTUS 1938

No. 1179

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

M. F. J. Cool — Adjunct-secretaris.

Redactie-adres: Pieter de Hoofweg 122, Rotterdam-West.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties voorpagina f 0,50 per regel. Andere pagina's f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 16,—. Abonnementsprijs Economisch-Statistisch Maandbericht f 5,— per jaar. Beide organen samen f 20,— per jaar. Buitenland en Koloniën resp. f 18,—, f 6,— en f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad en het Maandbericht gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD:

	Blz.
De uitvindingen en de werkloosheid door E. D. van Walree	584
Verzorging van den arbeider in Engeland door Prof. Mr. C. W. de Vries	585
De werkloosheidsverzekering in 1937 door I. G. Keesing 588	
De werklooze jeugd door Meyer de Vries.....	589
AANTEKENINGEN:	
Achteruitgaande specialisatie in de grondstoffen-exporteerende landen	591
Beperking van den wereldsuikeruitvoer	591
Groothandelsprijzen van tuinbouwartikelen.....	592
ONTVANGEN BOEKEN	592
Statistieken:	
Geldkoersen-Wisselkoersen-Bankstaten	593, 594

GELD-, KAPITAAL- EN WISSELMARKT.

In de verslagweek en voornamelijk in de tweede helft is de Gulden over het algemeen aangeboden geweest, waardoor de meeste wisselkoersen uitgesproken vast waren. In het begin van de week gold dat nog niet voor Dollars, die toen omlaag tenderden. De ontspanning in Europa deed toen de Dollarnoteering te Londen terugloopen en ook op onze markt weerspiegelde zich die beweging in een reactie van den Dollarkoers tot beneden de 1.82. In de tweede helft van de week echter deed de politieke onzekerheid de vraag naar Dollars en goud weer toenemen, zoodat de Dollar hier zelfs op 1.82% kwam, waarna slechts een betrekkelijk geringe reactie volgde.

Vergelijkt men het koersverloop van de andere valuta's als geheel gezien tegenover den Gulden, dan is het duidelijk, dat in dit tijdvak de Gulden eerder aangeboden was. Ponden stegen tot 8.95⁷/₈, Zwitsersche Francs tot 41.75, Belga's tot 30.80. De oorzaak van dit verloop kan voor een klein deel wellicht toegeschreven worden aan de seizoensvraag naar buitenlandsche valuta in het vacantiëtijdvak. Anderdeels is in den jongsten tijd een vrij belangrijk bedrag geïnvesteerd in verschillende nieuw ter Amsterdamse beurze geïntroduceerde waarden, terwijl ook voor enkele aan de markt gebrachte buitenlandsche leeningen het transfer moest plaats vinden. Een tijdelijke lichte druk op den Gulden is dus allerminst onverklaarbaar en bovendien volkomen gezond.

De Fransche Franc bleef vrijwel onveranderd, op peil gehouden door de interventie van het Egalisatiefonds. De termijnnoteringen, vooral voor de langere termijnen, duiden er op, dat men nog allesbehalve gerust op het toekomstige koersverloop is. Hetzelfde kan trouwens gezegd worden van het deport voor Belgische Francs, waarvoor de contante notering, zoodat gezegd, vaster was in overeenstemming met de beweging van den Dollar te onzent.

Voor goud bestond er weer goede vraag, in de eerste plaats van de zijde van landen, in welke valuta men, getuige de termijnnoteringen, nog steeds niet het volle vertrouwen heeft. Maar ook elders merkt men nog steeds „politieke vlucht” in het goud. Zoowel voor munten als voor baargoud was er een aanmerkelijk vastere stemming.

Op de geldmarkt was natuurlijk geen verandering. De beleggingsmarkt vertoonde over het geheel genomen een vaste tendens. In den laatsten tijd zijn verschillende 3½ pCt. leeningen aan de markt gekomen, en het lijkt, dat dit type meer in den smaak valt dan het 3—3½ pCt. Natuurlijk is er voor den belegger dit voordeel: dat hij reeds dadelijk een hogere rente geniet, en niet is aangewezen op een stijging van den algemeenen rentevoet, wil hij gemiddeld over den heelen looptijd der leening het calculatrische rendement van rond 3½ pCt. maken.

DE UITVINDINGEN EN DE WERK- LOOSHEID.

Jaren geleden heeft Edison, de bekende Amerikaanse uitvinder, eens voorspeld, dat de menscheit door volledige toepassing van de electriciteit in het dagelijksch leven niet meer dan twee dagen in de week zoude behoeven te werken om in haar gewone levensbehoeften te kunnen voorzien. Het is moeilijk te zeggen, wat ten deze met volledige toepassing werd bedoeld, en nog moeilijker te beoordeelen hoever wij reeds op dien weg zijn voortgeschreden, maar zeker is het, dat sedert die voorspelling werd gedaan de toepassing van de electriciteit groote vorderingen heeft gemaakt.

Denken wij slechts aan haar toepassing op het gebied van de verwarming, de verlichting, het koken, het strijken, het afkoelen, de stofverwijdering, om van telefoon, radio en vervoermiddelen niet te spreken, dan heeft men reeds een respectabel lijstje van dagelijksche uitgaven, bij welke de toepassing van de electriciteit zich helpend doet gevoelen.

Bedenkt men daarbij verder, dat de electriciteit volstrekt niet de eenige factor is op het terrein van rationalisering en werkuitsparing, maar dat ook de vorderingen van techniek en chemie in weinig geringer mate haar invloed doen gelden, dan dringt zich de conclusie op, dat de visie van Edison althans ten deele reeds in vervulling is gegaan, en dat de moderne mensch, ter voorziening in zijn eerste levensbehoeften, niet meer de volle 6 dagen heeft te arbeiden, welke in de christenwereld norm waren geworden.

Is het onder die omstandigheden wel juist de werkloosheid als een toevallig en tijdelijk verschijnsel te beschouwen, gelijk nog gemeenlijk wordt gedaan, en ook bij de jongste debatten in ons parlement over de interpellatie-Van Gelderen als ondertoon viel te beluisteren? Is het niet veeleer waarschijnlijk, dat men, op de tegenwoordige wijze voortgaande, op een doorlopend teveel aan arbeidskrachten moet blijven rekenen? Men heeft het gezien in hoe korte jaren en met betrekkelijk hoe weinig moeite de materiele verwoestingen van den wereldoorlog zijn overwonnen; ook dit wijst op een overvloed van werkkrachten, welke niet aanwezig zoude zijn, wanneer slechts met grooter inspanning in de normale behoeften kon worden voorzien.

In de beschaafde wereld wordt het heden ten dage terecht als een natuurplicht gevoeld om de hulpbehoevende en werklooze volksgenooten niet te laten verhonoren, en hun een zoodanigen steun te verleenen, dat hun levensomstandigheden die van de valiede en best bruikbare elementen nabijkomen. Intuschen legt deze noodzaak een zwaren druk op de nationale geldmiddelen en op het nationale concurrentievermogen tegenover landen, welke minder altruïstisch handelen, want het werkende deel der natie heeft op die wijze, al of niet via den Staat, een niet onbelangrijk deel van zijn inkomen voor de instandhouding der niet-werkenden bij te dragen. En het bedenkelijke daarbij is vooral; dat wanneer de theorie van Edison opgaat, wij nog lang niet aan het einde der beproeving toe zijn, en dat wij zonder radicaal ingrijpen steeds grooter sommen tot onderhoud van de werkloozen zullen moeten bestemmen. Nog afgescheiden van het treurig lot dergenen, die zoodoende onvrijwillig van het arbeidsproces zijn, en zullen worden uitgesloten, en het in politiek opzicht ongewenschte een toenemend deel der bevolking door ledigloopen in de armen der extreme richtingen te drijven, doet zich in economisch opzicht de vraag voor, of wij inderdaad wel op den goeden weg zijn, en of niet schier alles wat ter bestrijding van de werkloosheid wordt gedaan min of meer lapwerk is.

* * *

Naar mijn meening althans moet het antwoord be-

vestigend luiden, en bevinden wij ons in zake de behandeling van het vraagstuk der werkloosheid op een weg, die dood loopt. Duizenden geleerden over de geheele wereld spitsen dagelijks hun speurzin en vernuft op de raadselen der natuur, of zijn bezig de toepassing in de practijk van allerlei nieuwe vindingen voor te bereiden. Bij het octrooi-bureau der Vereenigde Staten moeten zich meer dan 100.000 uitvindingen en verbeteringen in onderzoek bevinden. Het ware ijdel te gelooven, dat al dat werk en al dat onderzoek op niets zoude uitloopen. Met genoegzame zekerheid mag verwacht worden, dat nog tal van ontdekkingen zullen volgen, welke groote veranderingen in het productieproces zullen veroorzaken, en onvoorziene economische gevolgen zullen opleveren. Wie zal bijv. zeggen welke gevolgen nog zullen voortvloeien uit de toepassing der electriciteit op den plantengroei, of uit de mogelijkheid van transmutatie der metalen?

De les, welke hieruit valt te leeren, is deze dat het onjuist is tegen den stroom der uitvindingen te willen oproeien. Verstandiger is het het nationale werkprogram aldus in te richten, dat van de uitvindingen en verbeteringen zoo spoedig mogelijk gebruik kan worden gemaakt, waardoor de productie kan worden opgevoerd, het product door goedkoopte binnen het bereik van steeds uitgebreider kringen gebracht, en de werkgelegenheid indirect zal worden bevorderd. Want behalve de noodzakelijkste behoeften zijn er vele andere, welke om bevrediging zullen vragen zoodra er geld voor beschikbaar is.

Het gaat er om de productie zoo te leiden, dat het consumptievermogen van het groote publiek tot zijn recht kan komen. Wie zich het belangrijke werk van Dr. Brugmans herinnert: „De arbeidende klasse in Nederland in de 19e eeuw”, en zich rekenschap geeft hoe zegenrijk de toepassing van den stoom, en de opkomst van het grootbedrijf, voor de welvaart van het algemeen zijn geweest, behoeft niet te twijfelen, dat door ruimer toepassing van electriciteit, techniek en chemie nog aanmerkelijken vooruitgang zal zijn te bereiken. Het is een kwestie van regeeren, en van organiseeren, modern uitgedrukt van ordenen. De omstandigheden zijn zeker zeer verschillend van de 19e eeuw, maar in elk geval moet men geen struisvogelpolitiek voeren, en het paard niet achter den wagen spannen door de natuurlijke ontwikkeling uit den weg te willen gaan.

Is men overtuigd van deze wenschelijkheid, dan komt de vraag naar voren hoe de gedachte ontwikkeling op de bestaande toestanden moet worden toegepast. Met het oog op de aanzienlijke sommen, welke doorgaans met de invoering van nieuwe procédés en bedrijfsmethodes zijn gemoeid, wordt het den individueelen ondernemer steeds moeilijker bij te blijven, nog daargelaten, dat de onzekerheden van de internationale politiek, de arbeiderskwestie en de fiscale maatregelen den ondernemingslust op zichzelf al niet aanvakkeren. En hetzelfde geldt voor de naamlooze vennootschappen met beperkte kapitalen. Slechts de allergrootste ondernemingen, de zogenaamde concerns, kunnen zich de kosten veroorloven, welke de wetenschappelijke bestudeering van alle uitvindingen op hun terrein, en de eventuele toepassing daarvan meebrengt. Over het geheel genomen blijken die uitgaven welbested, en werkt het succes de verdere concentratie van belangen in de hand.

Bestaat er van de zijde der overheid overwegend bezwaar, dat die concentratie onder particuliere leiding te grooten omvang aanneemt, dan is er geen andere weg dan dat de wetenschappelijke beheersching der productie door haarzelve ter hand worde genomen. Evenzeer als het grootkapitaal, kan zich de gemeenschap de risico's van de experimenten getroosten, zelfstandig, dan wel, beter, in samenwerking met de vakmensen. Het is zeker niet zonder reden, dat de maatschappelijke ontwikkeling in de laatste halve eeuw allerlei openbare bedrijven heeft

zien ontstaan, welke tevoren door particulieren werden gedreven; men denke aan de spoorwegen, postreijen, telefoonbedrijven, waterleidingen, gas- en electriciteitsfabrieken. In vele landen is het ook tot gemengde bedrijven gekomen, in Nederlandsch-Indië o.a. met succes bij de tin- en de petroleumwinning. Maar de grootste vlucht valt op dit gebied te constateeren in de kapitaalarme, autoritaire landen Duitschland, Japan, Italië, Soviet-Rusland, waar het openbaar crediet zich op onbekrompen schaal achter de nijverheid heeft gesteld, en waar men er beter in schijnt te slagen de nuttige gevolgen der uitvindingen aan het algemeen dienstbaar te maken, en werkloosheid te voorkomen, dan in de landen, die het initiatief als van ouds aan de zakenlieden en de banken overlaten. Teekenend is het bijv., dat in het jaar, dat Mei 1938 eindigde, het gebruik van tin in de vier genoemde landen is vooruitgegaan, en overal elders verminderd.

Men dient voorts in het oog te houden, dat de uitvindingen — welken destructieven invloed zij gemeenlijk op de bestaande kapitalen mogen hebben — anderzijds de snelle vorming van nieuwe kapitalen bevorderen.

* * *

De overweging van een en ander voert tot de gevolgtrekking, dat ons land, wil het niet overvleugeld worden, geen andere keuze heeft dan zich welbewust aan de moderne ontwikkeling en de moderne werkwijzen aan te passen, en dat het kruidenierspolitiek zoude wezen de nationale kapitalen niet in ruime mate voor dat doel te mobiliseeren. In dit verband is het nuttig te releveeren, dat ook bij de minder radicale middelen, welke ter verbetering van de werkgelegenheid worden aanbevolen, de staatshulp altijd en overal om den hoek komt kijken, zoo bij de onvruchtbare werkverschaffing, de steunverleening, vervroegde pensioeneering, indienstneming van overbodig personeel, uitsmeeren van werk enz., altegader maatregelen, bij welke bijlagen op het loon niet kunnen worden ontbeerd, maar welke, evenmin als alle maatregelen van restrictie, tot een duurzame oplossing van het vraagstuk kunnen voeren.

Industrialisatie is de weg, dien wij op moeten met dien verstande, dat niet uitsluitend naar nieuwe industrieën dient te worden gezocht, maar dat onder toezicht van de overheid, en eventueel met overheidsdeelneming, het bestaande productie-apparaat zooveel mogelijk op de hoogte van den tijd worde gebracht, en gehouden. Alleen op die wijze zal de binnenlandse markt van goedkope producten kunnen worden voorzien, en zullen wij kans krijgen of houden in het buitenland te concurreren, voor zoover het autarkisch streven elders nog invoer van fabrikaten zal openlaten. En tevens zal daardoor het probleem der werkloosheidsbestrijding in de goede richting worden geleid.

Als overgangsmaatregel kan geforceerde uitvoering van openbare werken in aanmerking komen, ook al blijkt wel dat hier te lande de outillage reeds tot een hoogen graad van volkomenheid is opgevoerd. Men behoeft echter niet bevreesd te zijn, dat dusdoende weldra geen nieuwe objecten meer ter uitvoering zullen overblijven. Immers, de voortschrijding der uitvindingen zal nieuwe behoeften doen ontstaan, welke vervulling nieuwen arbeid zal noodig maken. Zoo behoort op dit oogenblik de algemeene toepassing in de steden van centrale verwarming volstrekt niet meer tot het rijk der hersenschimmen. Is het bijv. ook niet waarschijnlijk, dat wanneer het plan van de volksauto in Duitschland slaagt, zulks elders dezelfde verlangens in het leven zal roepen?

Verdere beperking van den arbeidsduur, mits niet zoo rauw toegepast als in Frankrijk, kan als tijdelijke maatregel mede in overweging worden genomen. Behalve in enkele bijzonder gevaarlijke of vermoedende beroepen, dient het algemeene streven evenwel te zijn

zooveel mogelijk te arbeiden, en daardoor de levensomstandigheden van het volk, en derhalve ook die van het individu en van zijn gezin, zoo aangenaam en voordeelig mogelijk te maken.

..Want, het zij nog eens betoogd, alle duurzame beperking van productie is in economisch opzicht uit den booze. Het doel moet er op gericht zijn zooveel mogelijk te produceeren, en het product onder het bereik van de grootst mogelijke meerderheid te brengen. Voor een land als het onze met zijn kapitaalcracht en zijn vele hulpbronnen, is zulks zeker doenlijk. Maar men moet daartoe de toekomst onbevangen onder de oogen durven zien, en zich niet laten inspireeren door de angstvallige opvattingen van behoudende economisten en staatslieden, die nog immer grooten schroom aan den dag leggen onze staatschuld te laten oploopen, zooals toch tegenwoordig in de meest conservatieve landen geschiedt. Wanneer wij zelfs voor zoo noodzakelijke uitgaven als voorkoming van werkloosheid, en defensie, ons kapitaal niet meer in de nationale zaak durven te steken, dan zal de zuinigheid de wijsheid bedriegen, en zullen wij het slachtoffer worden van onze te groote voorzichtigheid.

E. D. VAN WALREE.

VERZORGING VAN DEN ARBEIDER IN ENGELAND.

De verzorging van den arbeider in de West-Europeesche Staten vertoont één algemeen beeld. In het schema der verzorgende maatregelen is Nederland echter op één belangrijk punt bij Engeland achter. Engeland kent sedert 1935 een *volledige* verplichte werkloosheidsverzekering, welke reeds in 1920 in beginsel werd ingevoerd.

Alle West-Europeesche landen hebben hun eigen stelsel van verzekering tegen de nadeelige, financiële gevolgen van de risico's: ziekte, ongeval, invaliditeit en ouderdom, welke aan het geheele arbeidsleven zijn verbonden. Wat de practische resultaten betreft, zijn de voordeelen voor den arbeider hieruit voortvloeiende in de verschillende staten ongeveer dezelfde. Engeland, Frankrijk, België en Nederland — om ons nu hiertoe te bepalen — kunnen althans gemakkelijk met elkaar vergeleken worden. Ook kennen de hier genoemde landen nog een stelsel van kindertoelagen uit bepaalde kassen, terwijl enkele dagen geleden het bericht kwam dat Brown, de Minister van Arbeid, ook in Engeland het stelsel der family allowances wilde stimuleeren. In Nederland is de kindertoelageregeling in naam een „verzekering”, maar dit is ongewone uitdrukking. Het systeem van loonbepaling met kindertoelagen zal voor allen verplicht worden. Maar daarover thans niet.

Voor het heden willen wij wijzen op een grooten voorsprong, welke de Engelsche arbeider geniet boven de arbeiders in Frankrijk, België en Nederland in den vorm van de algemeene, wettelijke verzekering tegen de nadeelige gevolgen van werkloosheid in industrie en landbouw.

In België is een ontwerp van wet tot regeling der verplichte verzekering bij de Staten-Generaal ingediend. In Nederland behandelt thans een commissie uit den Hoogen Raad van Arbeid het ontwerp-Romme tot regeling van de verplichte verzekering tegen de nadeelige gevolgen van de „normale” werkloosheid. Deze normale werkloosheid wordt voor elk bedrijf afzonderlijk vastgesteld. Premie en uitkeeringsbedrag zullen in verband daarmede worden geregeld door één der drie organen, belast met de uitkeering en premieberekening: bedrijfsraad, bedrijfsvereniging en Raad van Arbeid. Deze organen zijn dus de drie risico-dragende verzekeringsorganen.

Maar zoover zijn wij in Nederland nog niet. Voorloopig wil het ons echter voorkomen, dat het Engelsche stelsel heel wat eenvoudiger is.

De praktische uitvoering van het Engelsche stelsel van de verplichte werklozenverzekering.

Wanneer een arbeider in Engeland in industrie, landbouw of in een andere bedrijfstak in dienst treedt of wanneer de hoofdarbeider als de kantoorbediende, die minder dan £250 per jaar verdient, in een onderneming werkzaam wordt gesteld, ontvangt hij, bij verplichte aanmelding bij de Rijksarbeidsbeurs, een werkboekje, dat later ook dienst zal kunnen doen als: unemployment book¹⁾.

Er bestaan — dit moet wel eerst worden vastgesteld — uitsluitend rijksarbeidsbeurzen in Engeland. Er is één groote centrale in Kew bij Londen en verder zijn over het geheele land 1200 kantoren, nog aangevuld met agentschappen in de kleinste plaatsjes. Het geheel staat administratief onder het Ministerie van Arbeid. Op het kleinste kantoorje dat men aantreft, is dan ook een rijksambtenaar werkzaam op het rijksbureau. Deze ambtenaar van het centrale of zogenaamde nationale bestuur heeft derhalve niets uit te staan met de lokale autoriteiten van stad en land. Deze werken bijv. op het terrein van de volkshuisvesting, gezondheid, baden, bibliothecewezen of armenzorg, maar met de arbeidsbemiddeling, en met de geheele werklozenzorg hebben deze lokale autoriteiten geenerlei bemoeienis.

De arbeider wordt dus bij de rijksarbeidsbeurs ingeschreven bij een plaatselijk rijkskantoor. In het geheel zijn méér dan 26.000 ambtelijke krachten, in allerlei rang, aan dezen nieuwen rijksdienst verbonden, waarvan 3000 werkzaam zijn op het centrale Bureau te Kew.

Wij zullen dus aannemen dat te werk stelling en aanmelding goed is verlopen. De arbeider levert nu zijn werkboek bij den werkgever in. Deze moet plakzegels koopen van 1 shilling en zes stuivers en elke week plakken. Op het loon mag de helft, dus negen stuiver, worden afgehouden. (Dit zijn niet de eenige reducties op het loon, maar met de premies, die worden afgehouden voor ziekte en ouderdom hebben wij hier niet te maken.)

Wanneer nu de werkloosheid intreedt, ontvangt de werknemer dit boekje persoonlijk terug en meldt hij zich daarmee als werkloze bij de rijksarbeidsbeurs, aan het naaste agentschap.

Hij vraagt werklozenuitkeering. De ambtelijke administratie, en deze alleen beslist of de arbeider werkloos is in den zin van de wet. Van de beschikking van den ambtelijken dienst is echter beroep op een Court of Referees en van dit Hof is wéér beroep op den Umpire, resideerende te Londen in een prachtig paleisje, dicht bij het Lagerhuis gelegen. De zittingen dezer gerechten zijn niet publiek, maar de uitspraken worden wel gepubliceerd.

Natuurlijk moet de arbeider aan eenige voorwaarden voldoen, alvorens hij werklozen-uitkeering ontvangt. De naleving dezer voorwaarden wordt, voor het geheele land, gecontroleerd door de groote centrale instantie: Claims and Record Office, gevestigd te Kew.

De uitkeering kan bijv. niet aanvangen, wanneer er niet dertig maal in het werkboekje is geplakt in de laatst verlopen twee jaar. De ambtelijke dienst informeert natuurlijk ook bij den werkgever naar de reden van het ontslag. Bij ontslag wegens wangedrag volgt een uitkeering — behoudens beroep — niet.

De controle over het voortduren van de werkloosheid wordt uitgeoefend namens de arbeidsbeurs door den ambtelijken dienst. Daartoe behoort, dat de werk-

¹⁾ De verplichte wettelijke werkloosheidsverzekering is laatstelijk geregeld bij wet van 1935. Twee jaar later werd de werking dezer wet ook tot den landbouw uitgebreid. Ter verdere uitvoering van de wet volgen „regulations”. De regering wordt, bij het vaststellen dezer uitvoerende bepalingen geadviseerd door de Unemployment Insurance Statutory Committee onder voorzitterschap van William H. Beveridge.

looze arbeider op het rijkskantoor komt teekenen. (Wij noemen dat stempelen, maar het is: teekenen.)

Op den eerst-volgenden Vrijdag wordt uitbetaald: zeventien Shilling voor den arbeider boven de 21 jaar, en daarenboven 9 Shilling voor zijn vrouw en 3 Shilling voor elk kind dat van het gezin afhankelijk is.

Natuurlijk wordt bij deze uitkeering niet gevraagd naar den welstand van het gezin. De werkloze heeft recht op uitkeering en op elke aanvraag om ondersteuning volgt dan ook een ambtelijke beslissing.

De uitbetaling wordt voortgezet gedurende 156 dagen, waarin Zondagen niet zijn begrepen.

In bijzondere gevallen kan daarna de uitkeering nog gedurende een half jaar worden voortgezet, immers wanneer hij gedurende vijf jaren achteréén, onderbroken heeft gewerkt.

Het zoeken van nieuw werk wordt in eerste instantie aan den werkloze arbeider overgelaten, maar de Arbeidsbeurs geeft hem ook kennis van opgekomen functies, welke hem, naar het oordeel van den ambtelijken dienst, schijnen te passen. Maar de arbeider kan weigeren. Bij wezenlijk geschil tusschen arbeider en arbeidsbeurs wordt de zaak voorgelegd aan het „Court of Referees”, dat in den regel ééns per week op het Bureau van de Arbeidsbeurs zelf vergadert. Dit „Hof” bestaat uit een rijksambtenaar als voorzitter en uit twee leden, vertegenwoordigende de werkgevers- en de werknemerszijde. In het geheele land (Engeland en Schotland) zijn meer dan 300 van deze Hoven.

Eindelijk komt de tijd, dat eenige uitkeering niet meer uit de verplichte verzekering is te verkrijgen. De uitkeering uit het centrale werklozenfonds komt dus aan den arbeider te ontbreken. Wat nu?

Vrijwillige werklozenverzekering.

Maar vóór dat wij nu den weg vervolgen, moet een tweede mogelijkheid van een inkomen worden vermeld. De wettelijk verplichte werkloosheidsverzekering geeft aan elken arbeider recht op een vast minimum bedrag, hetwelk hem door de rijksadministratie wordt uitgekeerd.

Er bestaat echter nog een mogelijkheid om een hogere uitkeering te verkrijgen. Deze wordt verkregen langs den weg van de vrijwillige werkloosheidsverzekering, georganiseerd door de vakverenigingen.

Een groot aantal vakverenigingen (niet die der mijnarbeiders) hebben immers nog eigen verzekeringskassen ingericht. Zij genieten daarbij vrijwel volledige vrijheid, maar de overheid betaalt ook geenerlei subsidie. Dit is nu eenmaal altijd het geëigende middel om vrij te blijven.

Om de samenwerking met de rijksinstantie te verkrijgen moet de regeling der vrijwillige verzekering voldoen aan de eischen, dat de toeslag-uitkeering voor tenminste 10 weken per jaar wordt verstrekt en dat het bedrag is tenminste drie Shilling per week (voor landarbeiders de helft daarvan)¹⁾.

Thans is er volle gelegenheid voor de overheid om met de Trade Unions samen te werken, maar de vraag of een arbeider werkloos is in den zin van de verplichte verzekering, dat beslist alléén: de ambtenaar (behoudens beroep).

Wanneer de vakvereniging bericht krijgt, dat aan zijn lid de verplichte verzekeringsuitkeering kan worden uitbetaald, verricht het bureau van de vakvereniging beide uitkeeringen. De verzekerde ontvangt dus zijn geheele verhoogde uitkeering in ééns vanwege zijn vakbureau²⁾.

¹⁾ De uitkeeringen van de bonden zijn wel aan een minimum, niet aan een maximum gebonden, zoodat het voorkomt, dat een werkloze in den eersten tijd van zijn werkloosheid een uitkeering krijgt gelijk aan zijn loon (persoonlijke mededeeling vanwege het N.V.V.).

²⁾ Het controleeren van de werklozen, leden eener organisatie, het geven van de uitkeeringen aan hen, is bij dit systeem in handen gelegd van de vakorganisaties,

De rijksadministratie te Kew restitueert de bedragen der verplichte verzekering aan de vakvereniging op grond van een grooten voorschot-staat.

Het rijk behoudt de contrôle over de werkloosheid, maar hier is veel gelegenheid tot overleg en samenwerking.

Thans enkele cijfers. Over het laatste „insurance year” 1937 werden aan premies betaald £ 42.7 miljoen door werkgevers en werknemers tezamen. De Rijksschatkist betaalde £ 21.3 miljoen¹⁾.

Hiertegenover stond slechts een uitgave van £ 33 miljoen, welke direct aan de verzekerden ten goede kwamen²⁾. Hoewel er nog vele kosten en afrekeningen o.a. met vroeger door den Staat „voorgesloten” gelden waren, bleef er nog een surplus van £ 21.4 miljoen. Deze gunstige cijfers hebben dadelijk een nieuwen strijd doen ontbranden. De meerderheid der advies-commissie wil de uitkeeringen verhoogen, de minderheid klaagt over „excessively high rates of contributions” en wil dus de premie verlagen (rapport van 24 Febr. 1938).

Ophouden van de werklozenondersteuning.

Wanneer de werklozenondersteuning ophoudt krijgt de arbeider de positie, die toch niet moeilijk met die in Nederland is te vergelijken. Bij ons onderscheidt men, alle technische en administratieve bepalingen ter zijde geschoven, in het algemeen drie fasen.

Wij hebben in Nederland als hoogste trap van verzorging de vrijwillige werklozenzorg. De uitkeeringen geschieden los van de vraag van den welstand van de verzekerden. In een arbeidersgezin kan de vader tegelijkertijd met de kinderen, gedurende korten tijd, uit allerlei, of zelfs uit één kas trekken, de behoefte komt er niet op aan. Er bestaan hier bepaalde rechten op uitkeering.

Tweede categorie. Er zijn werklozen, die zich nooit bij een kas hebben aangesloten. Hierbij behoren de werklozen, die geen recht méér hebben. Deze worden allen door de gemeente ondersteund, door een organisatie van openbaar maatschappelijk hulpbetoon. In de kosten der gemeenten helpt het Rijk, met subsidie uit het Werklozen-subsidiefonds. In dit Fonds betalen de gemeenten mede. Ondersteund wordt volgens rijkstarieven en wanneer de behoefte blijkt.

Derde categorie. Wanneer langs dezen weg geen hulp wordt geboden, vervallen de beide voorafgaande categorieën in de openbare, kerkelijke en particuliere armenzorg. De openbare armenzorg is voor rekening van de gemeenten. De kosten worden verrekend in de uitkeering uit het Gemeentefonds.

Hoewel deze onderscheiding in drie onderdeelen ook in Engeland voorkomt, is de organisatie der verzorging geheel anders. Wanneer een arbeider in Engeland niet meer kan trekken uit de kas van de verplichte verzekering, wordt hij ondersteund uit de kas, welke wordt beheerd door een afzonderlijk bestuur: de Unemployment Assistance Board. De „pot” door deze organisatie beheerd, bevat uitsluitend rijksgeld. Gemeentelijke stortingen hebben niet plaats. Werkgevers noch werknemers hebben eenige bijdrage gegeven. Het fonds door de U.A.B. (een bekende afkorting in de Engelsche administratie) beheerd, staat in een merkwaardige verhouding tot de generale thesaurie, maar dit heeft voor de hoofdzaak geen beteekenis.

De „unemployment allowance”, welke de verzekeringsuitkeering vervangt, wordt door den oud-tot-verzekerings-uitkeering-gerechtigde aangevraagd bij de Arbeidsbeurs, dus bij dezelfde hoofdadministratie, maar nu bij den tweeden diensttak van die Arbeidsbeurs die daarvoor bepaalde waarborgen moeten geven, terwijl er een ambtelijke contrôle is (persoonlijke mededeeling vanwege het N.V.V.).

¹⁾ Cijfers zijn ontleend aan Reports of the Unemployment Insurance Statutory Committee over 1937.

²⁾ De trade-unions betaalden aan vrijwillige verzekering bij: £ 1.3 miljoen.

beurs. De arbeider wordt ontvangen door een afzonderlijken rijksambtenaar. Thans wordt wel de vraag opgeworpen of de arbeider de ondersteuning noodig heeft en in welke mate hij die noodig heeft. De arbeider is nu geplaatst in wat men noemt de „off-insurance class”. Zijn geheele huiselijk leven komt in onderzoek. Er is geen maximum- of minimum-uitkeering, maar de administratie werkt met een „national scale”. Er is ook geen sluitingstermijn. De Board geeft ondersteuning naar behoefte en houdt de ondersteuning beneden het loonpeil.

Uit den bovenomschreven gang van zaken blijkt, dat een gewone arme, een weduwe met kinderen, een verarmde boer nooit eenige uitkeering kan ontvangen uit het Unemployment Assistance Fund. Het is alleen bestemd om oud-verzekerden te helpen¹⁾. Wel kan uit het fonds nog een toelage worden verstrekt aan iemand, die reeds trekt uit de verplichte verzekering. In bepaalde gevallen kan de uitkeering uit de verplichte werkloosheidsverzekering beslist te klein blijken, en dan helpt het tweede fonds, maar nooit wordt uit dit rijksfonds geput ten behoeve van de gewone armenzorg.

De gewone armenzorg wordt, behalve door kerk en door particuliere organisaties, uitgeoefend, op voet van gelijkheid, door de plaatselijke overheid. Nu eerst wordt de aanvraag gericht tot den openbaren arbeider, een local authority, die ter plaatse op een afzonderlijk plaatselijk bureau zitting houdt.

Ook in Engeland is de lokale autoriteit niet meer in staat om de plaatselijke armenzorg uit de plaatselijke middelen te bekostigen. De regering geeft toelagen, welke worden berekend in een zekere verhouding tot de werkelijke uitgaven (zooals vroeger ook voor Nederland is voorgesteld). De financiële verhouding — wet De Geer 1929 — kent dit stelsel niet.

Het is niet de bedoeling hier het Engelsche stelsel van de openbare armenzorg te beschrijven. Vast staat echter, dat de plaatselijke middelen niet voor werklozen-ondersteuning behoeven te worden besteed.

Hier volgt tenslotte nog een enkel cijfer, betreffende de uitgaven, welke worden beheerd door de Unemployment Assistance Board, waarvan voorzitter is: Lord Rushcliffe²⁾.

De Exchequer heeft voor de uitkeeringen (allowances) over 1937 ter beschikking gesteld (de gelden worden gestort in het groote Unemployment Fund): £ 36.6 miljoen. De totale kosten zijn natuurlijk veel hooger wegens de administratiekosten enz.

De totale kosten voor de schatkist (Exchequer) waren over het rijkdienstjaar 1936/37 wegens alle rijkskosten voor verzekering en ondersteuning (waaronder dus de cursussen, omscholing, maatschappelijk werk voor werklozen uitgaande van het rijk zijn begrepen), £ 61.3 miljoen op een bevolking van rond 40 miljoen³⁾.

Werkverschaffing, met speciale loonen voor werklozen, bij overheidswerken alléén ondernomen als wijze van ondersteuning en niet voor training, scholing, omscholing of herscholing, komt in Engeland in het algemeen gesproken, niet voor. De kosten voor dit opvoedend werk zijn dan ook in verhouding uiterst gering.

C. W. DE VRIES.

¹⁾ Uit het Werkloosheids-subsidie-fonds in Nederland wordt in een willekeurig door de regering bepaald aantal en soort van behoeften voorzien. Het is voor een leek een onbegrijpelijke verwarring geworden, ook al omdat de speciale uitkeeringen aan „noodlijdende” gemeenten hier zijn „ondergebracht”.

²⁾ Report of the Unemployment Assistance Board (over 1937).

³⁾ Dit cijfer is ontleend aan Percy Cohen: Unemployment Insurance and Assistance in Britain (Maart 1938) pag. 427. Hier wordt opgegeven dat de vrijwillige werkloosheidsverzekering leidde tot een uitbetaling van £ 1.3 miljoen.

DE WERKLOOSHEIDSVERZEKERING IN 1937.

Het door den Directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling aan den Minister van Sociale Zaken uitgebrachte Jaarverslag over 1937 (No. 74, Rijksuitgeverij, 's-Gravenhage, 1938, prijs f 1.50), betreffende Werkloosheidsverzekering en Wachtgeldregelingen, geeft wederom een even cijferrijk als levendig beeld van de ervaringen en den toestand der werkloosheidsverzekering in het jaar 1937.

Geconstateerd wordt, dat het jaar 1937 zich heeft gekenmerkt door een betere conjunctuur dan in de voorafgaande jaren geheerscht heeft, zij het, dat de verbetering „in vele landen aanmerkelijk grooter” was dan in Nederland. Teneinde deze opinie te staven, geeft het verslag een grafiek over de jaren 1930—1937 betreffende Duitsland, Denemarken; Noorwegen, Zweden, Nederland, Groot-Brittannië en N-Ierland, Zwitserland en België. Het verslag biedt evenwel geen bijzonderheden aangaande de methoden van verzameling der werkloosheidscijfers in de genoemde landen. Of en in hoeverre die cijfers vergelijkbaar zijn, zal na nadere studie moeten blijken. Pas daarna kan worden beoordeeld, of zij kunnen dienen tot het vormen van een inzicht in den stand der conjunctuur. Hoe het zij, het is op zichzelf verheugend, dat 1937 voor ons land verbetering gebracht heeft.

Op het einde van het verslagjaar waren er 136 gesubsidieerde verenigingen, waarvan 113 met een centrale en 23 met een plaatselijke werklozenkas.

Liep van 1933 tot 1936 het ledental terug van gemiddeld 598.000 tot 534.000, in 1937 steeg het tot gemiddeld 540.000. De mutaties in de ledentallen duerden voort. 64.560 personen hielden op lid van een Werklozenkas te zijn, en van deze traden 13.873 weder tot een werklozenkas toe, zoodat *summa summarum*, voor 50.687 personen het lidmaatschap der werklozenkas ophield te bestaan. Daartegenover traden 65.002 personen als nieuwe leden tot een werklozenkas toe. Hoe het met dat *va-et-venit* in de laatste 7 jaar gesteld is, ervaren wij uit de volgende cijfers:

Jaar	Aantal leden, die ophielden lid van de werklozenkas der gesubsidieerde vereniging te zijn			Aantal tot de kassen toetredende nieuwe leden en uit andere kassen overgekomen leden
	Mannen	Vrouwen	Totaal	
1931..	57.825	4.853	62.678	162.427
1932..	67.339	6.576	73.915	126.570
1933..	76.365	7.933	84.298	75.418
1934..	81.121	5.839	86.960	53.047
1935..	70.905	5.056	75.961	51.688
1936..	57.009	4.348	61.357	55.425
1937..	60.301	4.259	64.560	78.898

Er zijn in deze 7 jaren dus gemiddeld per jaar 72.818 leden uitgetreden en gemiddeld 86.210 per jaar toetredende met inbegrip van hen, die uit andere kassen overkwamen.

Hieruit volgt, dat de stabiliteit der vrijwillige werkloosheidsverzekering veel te wenschen overlaat. Op blz. 21 van het verslag wordt opgemerkt „dat een betrekkelijk gering deel van het aantal werkloosheidsdagen als uitkeeringsdagen kon worden aangemerkt”. Een staat aangaande 47 kassen doet zien, dat in 1937 gemiddeld over 84.6 pCt. der werkloosheidsdagen geen uitkeering is verstrekt. Hierin mede, misschien wel voornamelijk, zal de verklaring zijn te zoeken voor de omstandigheid van het lidmaatschap der werklozenkassen.

Dat niettemin de offers zoowel voor de verzekerden als voor de Overheid niet gering waren, toont de volgende staat aan, die aandachtige bestudeering waard is.

Jaar	Gemidd. aantal verzekerden (afgerond in duizendtallen)	Bijdrag. der verzekerden			Subsidie ingevolge het werkloosheidsbesluit 1917 in duiz. gld.	Uitkeeringen	
		Tot. bedrag in duiz. gld. afgerond	Gemiddeld per verzekerde f	Aandeel in het totaal der inkomsten in pCt.		Tot. bedrag afgerond in duiz. gld.	Gemiddeld per verzekerde f
1917 ¹⁾	60	48	1.67	51	47	130	4.35
1918..	140	497	3.57	43	487	989	7.06
1919..	260	1.153	4.43	40 ³⁾	1.300	1.790	6.88
1920..	360	2.716	7.54	27 ³⁾	3.300	9.792	27.20
1921 ²⁾	380	3.387	8.91	24 ³⁾	3.800	15.193	39.98
1922..	360	3.889	10.80	32 ³⁾	3.900	12.541	34.84
1923..	300	3.639	12.13	41 ⁴⁾	5.100	7.154	23.85
1924..	278	3.408	12.21	48 ⁴⁾	3.700	5.207	18.75
1925..	275	3.361	12.09	49 ⁵⁾	3.400	5.054	18.36
1926..	283	3.419	12.38	49	3.400	5.216	18.45
1927 ²⁾	297	3.632	12.33	49	3.700	6.000	20.20
1928..	317	3.907	12.33	49	3.900	5.130	16.18
1929..	363	4.541	12.51	41 ⁴⁾	6.200 ⁷⁾	8.118	22.37
1930..	419	5.198	12.40	46 ⁶⁾	5.600	11.564	27.60
1931..	490	5.826	11.88	26 ⁴⁾	16.000 ⁸⁾	24.648	50.28
1932 ²⁾	570	7.722	13.53	31 ⁴⁾	17.200 ⁸⁾	28.336	49.67
1933..	598	8.504	14.22	34 ⁴⁾	16.300 ⁸⁾	26.952	45.06
1934..	578	8.588	14.86	39 ⁴⁾	13.300 ⁸⁾	21.345	36.94
1935..	549	7.802	14.22	38 ⁴⁾	12.700 ⁸⁾	19.261	35.10
1936..	534	7.541	14.12	39 ⁴⁾	11.600 ⁸⁾	17.677	33.10
1937..	540	7.678	14.22	39 ⁴⁾	11.800 ⁸⁾	14.660	27.15

1) Juli-December. 2) Jaar van 53 betalingsweken. 3) In dit jaar werd extra-steen verstrekt. 4) In dit jaar werd extra-subsidie toegekend. 5) Subsidie voor landarbeiders 125 pCt., voor eenige sigarenmakersverenigingen 150 pCt. 6) Subsidie voor landarbeiders 125 pCt., voor diamantbewerkers 200 pCt. 7) Hierin is begrepen een bedrag van f 1.600.000 aan subsidie, verleend boven 100 pCt. in verband met de verlenging van de uitkeeringstermijnen in het voorjaar van 1929 wegens de langdurige vorstperiode. 8) Hierin is begrepen wegens extra-subsidie als gevolg van maatregelen, getroffen in verband met de abnormaal groote werkloosheid:

voor het jaar 1931	f 10.000.000
„ „ „ 1932	„ 9.500.000
„ „ „ 1933	„ 7.800.000
„ „ „ 1934	„ 4.700.000
„ „ „ 1935	„ 4.900.000
„ „ „ 1936	„ 4.100.000
„ „ „ 1937	„ 4.100.000

In ruim 20 jaar is derhalve door de verzekerden aan bijdragen opgebracht rond f 96.510.573 en is, krachtens bepalingen van het Werkloosheidsbesluit 1917, door Rijk en Gemeenten aan subsidies verleend rond f 146.734.000, plus een bedrag van tusschen 7 en 8 miljoen Gulden bijzondere subsidies in de jaren 1919 tot en met 1922 verstrekt.

Dat bij het toekennen en besteden van zulke bedragen een strenge contrôle eerste eisch is, zal door niemand worden betwist. Het verslag wijdt aan dit cardinale punt dan ook de noodige aandacht. Het deelt mede, dat „de laatste jaren een aanmerkelijke verslapping van de contrôle op de werklozenkassen bij de gemeentebesturen te constateeren is geweest” en „het scheen wel, of die verslapping in 1937 nog grooter was dan in 1936.”

De Gemeentebesturen, zoo getuigt het verslag, hadden vaak al hun aandacht nodig voor de uitvoering der steunregeling en geen tijd voor de werkloosheidsverzekering, welke voor hen geen rechtstreeksch financieel belang beteekende. Het kwam voor, dat afdelingsbesturen zooveel tijd noodig hadden voor hun medewerking aan de uitvoering der steunregeling, dat zij hun eigenlijke taak, het beheer van de werklozenkas, geheel veronachtzaamden.

De Rijksdienst stelde in een aantal gemeenten een onderzoek in, met het resultaat, dat in die gemeenten ongeveer f 35.000 wegens onrechtmatige uitkeeringen in de werklozenkassen moest worden teruggestort. Voorts werd rond f 31.196 teruggevorderd door gemeentebesturen. Tezamen vormden deze bedragen circa 0.45 pCt., of nog geen half procent van het totale bedrag aan verstrekte uitkeeringen.

Blijkbaar waren redenen van technischen aard oorzaak, dat het voormelde bedrag van f 35.000 niet is

uitgedrukt in een percentage van het totale bedrag aan in de onderzochte gemeenten verstrekte uitkeeringen. Wellicht ware in een volgend verslag daarover, zoo noodig, wat naders te berichten. Intusschen verdient het toejuicing, dat preventieve maatregelen zijn genomen, om ernstiger bedenkingen te voorkomen, die de verzekering gewis zouden schaden.

De beschikbare middelen van de kassen bedragen op het einde van het verslagjaar rond f 8.890.000. Voor de belegging van gelden der werkloozenkassen maken de gesubsidieerde vereenigingen nagenoeg uitsluitend gebruik van de daartoe geopende rekening bij 's Rijks schatkist, welke daarvoor 3½ pCt. rente vergoedde.

De toelage ter tegemoetkoming in de administratiekosten is over het verslagjaar berekend op den grondslag van ½ cent per lid en per week. Zij bedroeg in totaal rond f 140.795.

Overzien wij het geheel, dan treffen ons de moeilijke omstandigheden waarmede deze vrijwillige verzekering te kampen had, die over slechts 15.4 pCt. der werkloosheidsdagen uitkeering vermocht te verstrekken, die moeizaam moest optornen tegen ledenverlies, die te kampen had met den invloed der steunregelingen, en die voortdurend te zorgen had voor naleving der controlemaatregelen door afdelingsbesturen. Dat echter ondanks deze moeilijkheden het peil van het ledental iets steeg (rond 2.7 pCt.), de bijdragen met rond 1.8 pCt. vooruitgingen en rond f 7.678.000 beliepen, en dank zij ruim f 3 miljoen minder uitkeering aan werklooze leden de beschikbare middelen toenamen, mag tot lof voor het gevoerde beheer strekken. Men mag evenwel de oogen niet sluiten voor het feit, dat ook in 1937 men met deze verzekering niet verder is gekomen. Mede daarom wordt met spanning uitgezien naar het oordeel van den Hoogen Raad van Arbeid over het Voorontwerp van Wet op de verplichte werkloosheidsverzekering van den Minister van Sociale Zaken!

I. G. KEESING.

DE WERKLOOZE JEUGD.

Inleiding.

Het zou het intrappen zijn van open deuren, wanneer wij dit artikel begonnen met een uiteenzetting te geven van de noodzakelijkheid voor de Nederlandsche gemeenschap, om zooveel mogelijk te doen voor de werklooze jeugd. Over die noodzakelijkheid is reeds zooveel geschreven en gezegd dat het onnoodig is, bij deze vanzelfsprekendheid lang stil te staan. Wij zullen het toch ongetwijfeld wel met elkaar eens zijn over dit feit, dat alom in Nederland groote belangstelling voor dit probleem bestaat, een belangstelling welke zich in de eerste plaats heeft geuit bij de onderscheidene jeugdverenigingen en vakverenigingen. Eerst later, en in sommige gevallen zelfs heel veel later, is belangstelling gegroeid in andere kringen. In steeds toenemende mate wordt echter gevoeld, dat op het terrein van de zorg voor de jonge werklozen, in de naaste toekomst meer zal moeten worden gedaan dan op het oogenblik geschiedt. Om dit echter goed te kunnen doen is het noodig, dat wij ons voor oogen stellen hoe de werkelijkheid in ons land op dit gebied is. Daarom volgt hier in de eerste plaats een uiteenzetting van den toestand zooals deze thans is, waarbij, om het inzicht wat te vergemakkelijken, meer in het bijzonder is stil gestaan bij cijfers over het jaar 1937.

Het cultureele werk voor werkloozen over 1937.

De jeugdwerkloosheid, op de bestrijding waarvan het cultureele werk in de eerste plaats gericht is, heeft in 1937 sterk den invloed van de conjunctuur ondervonden. In het midden van het jaar zag het er naar uit, alsof de jeugdwerkloosheid als massaal verschijnsel, voor zoover geregistreerd, tot het verleden zou gaan behooren. Dat die daling over de eerste zes maanden maar niet uitsluitend een seizoensverschijnsel was, blijkt bij vergelijking van de

cijfers over het verloop in 1936. Helaas was deze gunstige ontwikkeling aan het einde van het jaar voor het grootste gedeelte weer teniet gedaan; ze bedroeg toen, vergeleken bij den stand op 1 Januari 1936, nog geen 20 pCt. tegen ruim 50 pCt. in de zomermaanden.

Jeugdige werkzoekenden, ingeschreven bij de organen der openbare arbeidsbemiddeling.

	14—17 jarigen		18—24 jarigen		totaal 14—24 jarigen
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	
1 Oct. 1935 . . .	13.626	5878	54.613	5798	79.915
1 Jan. 1936 . . .	18.812	7173	71.667	7146	104.798
1 Apr. 1936 . . .	16.937	6851	60.172	6611	90.571
1 Juli 1936 . . .	12.120	5172	51.270	5543	74.105
1 Oct. 1936 . . .	14.492	6685	53.188	6168	80.533
1 Jan. 1937 . . .	15.812	6418	63.427	6415	92.072
1 Apr. 1937 . . .	12.699	5459	51.165	5645	74.968
1 Juli 1937 . . .	7.518	3659	36.019	3913	51.109
1 Oct. 1937 . . .	10.706	5018	39.205	4599	59.528
1 Jan. 1938 . . .	15.058	6411	57.078	6080	84.626

(Men dient bij de beoordeeling van deze cijfers te bedenken, dat blijkens ervaringen, opgedaan bij speciale onderzoekingen en bij de bureaux der jeugdregistratie, de arbeidsbeurzen ongeveer 50 pCt. van de arbeidsmarkt van jeugdige krachten omvatten.)

Gaat men nu na, welke aantallen jeugdige werkloozen deelnemen aan het cultureele werk voor werkloozen, dan komt men tot het volgende resultaat:

De cijfers van het deelnemen aan het cultureele werk over 1937.

(De cijfers tussohen haakjes geven het aantal deelnemende vrouwen aan, hetgeen in het voorafgaande getal is begrepen).

	1937		Totaal 1937	Totaal 1936
	I Beneden 25 jaar absolute cijfers	II 25 jaar en ouder absolute cijfers		
Jan.	13.223 (948)	11.507 (731)	25.423 (2234)	onbekend
Febr.	13.461 (979)	10.961 (748)	26.057 (2276)	31.307 (2238)
Mrt.	12.177 (721)	10.477 (572)	24.059 (1836)	30.622 (3251)
April	10.579 (676)	10.080 (758)	21.740 (1902)	26.456 (3121)
Mei	9.092 (715)	9.685 (1327)	18.855 (2042)	22.486 (2469)
Juni	7.281 (569)	8.026 (1060)	15.353 (1629)	20.477 (2318)
Juli	6.286 (493)	6.990 (832)	13.276 (1325)	13.754 (1159)
Aug.	5.445 (235)	4.823 (346)	10.268 (581)	10.452 (251)
Sept.	5.732 (358)	5.815 (244)	11.880 (659)	13.437 (700)
Oct.	7.088 (541)	8.732 (903)	16.694 (1517)	22.097 (1961)
Nov.	9.622 (905)	11.507 (1191)	21.249 (2118)	24.681 (2337)
Dec.	10.089 (893)	12.015 (1251)	22.396 (2163)	26.996 (2250)

(In kolom III zijn ook meegeteld degenen, van wie de leeftijd niet opgegeven is, zoodat het totaal hooger is dan kolom I en II tezamen).

De beweging in deze cijfers sluit zich zeer wel aan bij die van het totaal aantal geregistreerden. Opvallend is, dat de daling van de „beneden 25-jarigen” zoo sterk is, wat ongetwijfeld samenhangt met de ruimere plaatsing van de jongeren. Het aantal jongeren, dat deelneemt aan het cultureele werk, is bijna met een kwart verminderd, hoewel het aantal deelnemers in het begin van het jaar al zeer laag was in verhouding tot het aantal werkzoekenden. De beteren en de goed willenden onder de jongeren zijn weer geplaatst; onder de rest is een groot gedeelte, dat van het cultureele werk niets wil hebben of er onverschillig tegenover staat.

Over 1937 is door het Departement van Sociale Zaken ten behoeve van het cultureele werk aan subsidie toegezegd tot een bedrag van f 2.809.324,20.

Centrale Werkplaatsen (na te noemen C.W.).

Het aantal centrale werkplaatsen is in den loop van 1937 met een vijftal uitgebreid; op het einde van 1937 was in 33 gemeenten een C.W. In drie gemeenten werd de oprichting van een C.W. voorbereid.

De gemiddelde „maandbezetting” bedroeg ruim 68 deelnemers per werkplaats. Per maand werden gemiddeld 568 deelnemers uit de C.W.-en in het vrije bedrijf geplaatst. Men kan dus zeggen, dat, over het geheel genomen, de bezetting der C.W. in vier maanden tijds geheel vernieuwd is.

De bedoeling is, door het laten uitvoeren van objecten in een sfeer, welke die van het echte bedrijf, zooveel mogelijk benadert, de vakbekwaamheid van de jonge werklozen te onderhouden en te vergrooten.

Vakcursussen.

De vakcursussen (metaal- en houtbewerking, bouwvakken, kantooropleiding, land- en tuinbouw, huis-houding, enz.) omvatten ulto December 1936 19.191 en December 1937 13.569 deelnemers. Deze achteruitgang is gedeeltelijk te verklaren uit omzetting van enkele vakcursussen, in centrale werkplaatsen.

Bijzondere vermelding verdient de laschcursus te Hengelo, welke onder leiding staat van een comité van Twentsche metaalfabrikanten en vertegenwoordigers van de groote Twentsche gemeenten. Twaalf personen kunnen tegelijk opgeleid worden; de cursusduur is zes weken. Zij die zich voor dezen cursus opgeven, worden streng geselecteerd; met de vraag naar lasschers op de arbeidsmarkt wordt steeds rekening gehouden.

Ook te Amsterdam is een laschcursus in samenwerking met de Ned. Ver. voor Laschtechniek. Aan het einde van den laschcursus, zoowel te Hengelo als te Amsterdam, wordt een examen afgenomen en een diploma uitgereikt.

Andere cursussen.

Ook bij andere dan vakcursussen daalde het aantal bezoekers.

Het totaal aantal bezoekers van alle cursussen te zamen, daalde van 42.790 (December 1936) tot 27.559 (December 1937).¹⁾

Werkobjecten.

Aantal deelnemers over 1937.

Per maand namen gemiddeld 1765 jeugdige werklozen aan de werkobjecten deel. Naar hun aard kunnen de werkobjecten in twee hoofdgroepen verdeeld worden:

- a. wegaanleg, plantsoenen en sportterreinen (subsidie f 380.000),
- b. bouwwerken (subsidie f 285.000).

Meisjeswerk. (Opleiding tot dienstboden op cursussen en internaten).

In 1937 bleef voor werkloze meisjes van 16 jaar en ouder op een veertigtal plaatsen de mogelijkheid bestaan, in gratis cursussen van 12 weken, een opleiding tot dienstbode te ontvangen; de deelname bedroeg in 1937 632 meisjes, tegen in 1936 530.

Het internaatwerk werd uitgebreid. In totaal ontvingen in 1937 495 meisjes in de gezamenlijke internaten haar opleiding; uitbreiding van het internaatwerk kan nog verwacht worden.

Kampwerk in 1937.

De Nationale R.K. Commissie voor Jeugdwerklozenzorg, de Centrale voor Werklozenzorg, de Moderne Centrale voor Werklozenzorg, de Federatie voor Werkkampen en het Alg. Com. voor het inrichten van internaten voor opleiding tot dienstboden, organiseerden op onderscheidene plaatsen ruim 40 kampen van verschillende duur; voor deze kampen bedroeg de Rijksbijdrage in de kosten rond f 484.000.

* * *

Een merkwaardig verschijnsel is, dat de deelname aan de kampen van jongelui uit de groote gemeenten heel gering is. Voor hen echter, die de werkkampen bezocht hebben, en de arbeidsvreugde aldaar aan den lijve mochten ondervinden, welke gepaard ging met ontwikkeling en ontspanning, is deze periode zeker van groote waarde geweest. De kamporganisators zijn het er in het algemeen over eens, dat de jongens, die het deelnemen aan een kamp het meest noodig hebben, dikwerf niet naar de kampen komen, ondanks de vele moeite, die zij en hun plaatselijke vertegenwoordigers zich bij de propaganda getroost hebben. Veel-

¹⁾ In deze getallen komen veel dubbeltellingen voor door deelneming aan meer dan een cursus.

vuldig wordt, vooral door de stadsjongens, het deelnemen aan een kamp als beknotting der vrijheid gezien, waarvoor zij niets voelen.

Kamp-werkobjecten.

De meeste werkobjecten van de werkkampen bestonden uit het in goeden staat brengen of houden van bosch- en duinbezit. Hier is voortreffelijk werk gedaan onder leiding van personeel van de Ned. Heide Mij. en/of het Staatsboschbeheer. Ook enkele gemeentelijke werkobjecten, meest vijvers en parken zijn onderhanden genomen. Verder was er voor bouwvakarbeiders in enkele kampen werk, zooals bijv. aan de schaapskooi van het Gooisch Natuurreservaat, het gebouw der Woodbrookers te Korte-Hemmen, het A.J.C.-gebouw „De Paaschheuvel” te Vierhouten en de bouw van een groote boerderij ten behoeve van de Paters Benedictijnen bij Egmond.

De gemiddelde werkprestatie van een kampdeelnemer ten opzichte van een volwaardige arbeidskracht die in accoordloon werkt, mag op ruim 50 pCt. gesteld worden.

Verzorging in de kampen.

Naar vermogen hebben de kampleiders en hulp-leiders getracht, de kampdeelnemers met allerlei cursuswerk op een hooger peil te brengen; cursussen in algemeene ontwikkeling, vakcursussen (P.B.N.A.) en handenarbeidcursussen, stonden op het programma.

De voeding in de kampen was overal uitstekend. In enkele kampen namen de jongens in 8 weken gemiddeld 7 pond in gewicht toe. De vanwege het Rijk beschikbaar gestelde barakken bleken goed aan het gestelde doel te beantwoorden.

Registratie jeugdige werklozen.

Steeds meer dringt het inzicht door, dat het noodig is tot een goeden opzet te komen van de registratie van de werkloze jongeren, wil de Overheid en de met haar samenwerkende organisaties een duidelijk inzicht krijgen en blijven behouden in het vraagstuk waar het hier om gaat. Die registratie beoogt niet meer en ook niet minder, dan een inzicht te krijgen in het werken of niet-werken van de niet-schoolgaande jeugd van 14 t/m. 21 jaar. Voorshands beperkt zij zich uitsluitend tot de jongens; in het jaar 1938 heeft de jeugdregistratie een belangrijke uitbreiding gekregen. Zij vindt thans toepassing in drie en twintig gemeenten.

Uit de cijfers van de jeugdregistratie in Breda, Nijmegen, Dordrecht, Leiden, Maastricht en Zutphen bleek, dat op ulto. 1937 van 19.168 niet-schoolgaande jongens van 14—21 jaar, 9730 nooit werkloos waren geweest en 3711 (19 pCt.) op dat moment zonder werk waren, waarvan 602 jongens (16 pCt.) aan het cultureele werk — al dan niet in kampen — deelnamen.

De werkloosheid heeft zich dus uitgestrekt over bijna 50 pCt. van alle jongens nog vóór zij 22 jaar zijn!

Opvallend is, hoe groot het percentage werklozen is onder de 14-jarigen n.l. 30. Daar de cijfers per 31 December zijn, kan dit niet geweten worden aan een groot aantal jongens, dat juist de school verlaten heeft. Tegelijk zijn het de jongens van dezen leeftijd, die nog het minst door het cultureele werk bereikt worden. De cijfers, welke te veel in aantal zijn om weergegeven te worden, bevestigen, dat van 20 jaar af de werkloosheid onder de jeugd sterk toeneemt.

Behalve bovenstaande cijfers geven de bureaux voor de jeugdregistratie in vier gemeenten, welke reeds iets langer bezig zijn, over het jaar 1937 nog interessante gegevens over den duur der werkloosheidsperiodes gedurende dat jaar.

Het valt te verwachten, dat van de resultaten van deze registratie nog veel te leeren is als de andere bureaux voor de jeugdregistratie goed aan het werk zijn. Het zal dan wellicht mogelijk zijn, meer conclusies te trekken voor het geheele land.

MEYER DE VRIES.

AANTEKENINGEN.

Achteruitgaande specialisatie in de grondstoffen-exporteerende landen.

Gedurende de laatste jaren valt er, zooals uit een overzicht in de Volkenbondpublicatie „Aperçu général du commerce mondial, 1937” blijkt, een merkwaardige verschuiving in de samenstelling van den uitvoer der grondstoffenproduceerende landen te bespeuren. Terwijl verschillende van deze landen zich tot voor een tiental jaren op de voortbrenging van één of enkele producten concentreerden, blijkt deze specialisatie vooral sedert 1929 onder invloed van de groote depressie te zijn afgenomen.

In de meeste gevallen ziet men nieuwe producten naast de oude, nu achteruitgaande, opkomen. Soms ook is er een meer gelijkmatige verdeling tusschen reeds bestaande exportproducten waar te nemen. Zoo is bijv. het aandeel van koffie in den uitvoer van Brazilië, van 71 pCt. in 1929, gedaald tot 42 pCt. in 1937, waartegenover het aandeel van een nieuw product, de katoen, steeg van 4 pCt. tot 19 pCt. Het aandeel van ruwe zijde in den uitvoer van Japan daalde van 37.3 pCt. in 1929 tot 13.1 pCt. in 1937. Dat van verschillende fabrikaten steeg daarentegen van 43.6 pCt. in 1929 tot 68.5 pCt. in 1937.

Aandeel in pCt. van de voornaamste producten in den uitvoer der grondstoffenproduceerende landen.

Land	Product	1929	1936
Argentinië	tarwe en maïs	46.8	37.2
Australië	ruwe wol	40.8	38.4
Bulgarije	tabak	45.3	32.3
Ceylon	thee	54.1	62.8
Chili	salpeter	42.1	28.2
Costa-Rica	koffie	67.2	57.7
Denemarken	boter	31.1	24.0
Egypte	ruwe katoen	80.0	75.9
Estland	boter	30.2	19.9
Honduras	bananen	85.0	64.7
Lithauen	bew. hout	22.4	14.4
	boter	9.5	18.5
Panama	bananen	71.0	60.9
Peru	petroleum	20.2	8.3
	ruwe katoen	15.4	27.3

Als oorzaak van deze veranderingen kunnen verschillende factoren worden genoemd. Allereerst komt hierbij het feit in aanmerking, dat de afhankelijkheid van de conjunctuur van een geheel land van één enkel product te veel risico heeft meegebracht, zoodat vooral als gevolg van de aanzienlijke prijsdaling sedert 1929 vele dezer landen in moeilijkheden zijn geraakt. Het streven zich een bredere basis bij den uitvoer te verschaffen is dan ook reeds duidelijk zichtbaar. In een, in genoemde Volkenbondpublicatie gegeven tabel, laten 37 van de 45 landen een daling van het aandeel van het belangrijkste exportproduct, dus een mindere afhankelijkheid hiervan, zien. Zooals uit de tabel blijkt, is echter in enkele landen de betekenis van bepaalde producten in de totale uitvoerwaarde toegenomen.

Een andere factor, die in dit verband een rol speelt, is de wijziging in de handelspolitiek der meeste landen. Het frequenter worden van de bilaterale handelsverdragen noodzaakte verschillende grondstoffenproduceerende landen tot een vermeerdering van hun aantal uitvoerproducten om zodoende de mogelijkheid om met hun handelspartners tot een meer sluitende balans te geraken, te vergroeten.

Eveneens kan hierbij de veranderde handelspositie van Duitsland worden gememoreerd. De uitbreiding bijv. van den Duitschen buitenlandschen handel naar Zuid-Oost Europa bracht verschillende van deze landen ertoe, bepaalde grondstoffen en voedingsmiddelen (bijv. oliehoudende zaden) te verbouwen en aan Duitsland te leveren in ruil voor de Deutsche fabrikaten. Het spreekt vanzelf, dat de oorspronkelijke leveranciers van deze producten hiervan nadeel ondervinden en dus eenigszins gedwongen de productie van deze artikelen moeten inkrimpen.

Beperking van den wereldsuikeruitvoer.

De resultaten van de bijeenkomst der Internationale Suikerraad te Londen van 5 tot 16 Juli jl. zijn in het kort de volgende.

Voor het nog loopende quotajaar, dat 31 Aug. a.s. eindigt, wordt de behoefte der vrije markt op 3.091.000 metr. ton geraamd. De quota beloopt totaal 3.230.950 ton. België heeft nog 4.750 ton, Brazilië 5.000 ton en Duitsland 12.000 ton voor dit jaar afgestaan. Het geraamde surplus werd daardoor teruggebracht tot 118.200 ton. In verband met de reeds geëxporteerde hoeveelheid en de kleine nog voor uitvoer beschikbare hoeveelheden, achtte de Raad het niet noodzakelijk eenige verdere stappen te overwegen ten behoeve van de statistische positie voor het eerste conventiejaar.

De behoefte voor de vrije markt in het tweede quotajaar, dat 31 Aug. 1939 eindigt, wordt geschat op 3.000.000 metr. ton. In verband met aankopen der Engelsche regeering en andere eventualiteiten werd de netto invoerbehoefte der vrije markt bepaald op 3.150.000 metr. ton. Het totaal der quota volgens agreement bedraagt 3.682.500 ton. Verder wordt geraamd, dat minimaal 100.000 ton vrijwillig zal worden afgestaan, waardoor de quota derhalve tot 3.582.500 ton worden teruggebracht, en het verschil tusschen quota en behoefte nog 432.500 ton beloopt.

Besloten werd, de quota met 5 pCt. te verminderen, hetgeen totaal 184.125 ton uitmaakt. De exporteerende landen hebben voorts toegestemd in een uiteenlopende vermindering, die tezamen 228.375 ton bedraagt. Australië, Zuid-Afrika en de Britsche koloniën dragen de resteerende 20.000 ton voor het surplus nog bij.

Tenslotte is nog overeengekomen, dat een reserve van 47.500 ton, onder bepaalde omstandigheden ter beschikking van Frankrijk en Joego-Slavië, voor export zal worden gesteld. De regeeringen van deze beide landen verklaarden evenwel, dat zij in geen geval meer dan 34.000 ton der reserve voor het tweede conventiejaar zouden behoeven. Indien van de reserve gebruik zou worden gemaakt en de omstandigheden het vereischen, acht de Raad een verdere quotaverlaging noodzakelijk.

Het hieronder volgende staatje geeft een nader overzicht.

Quota voor tweede Conventie-jaar (in metr. tonnen).

Landen	Quota volgens agreement	5 % restrictie	Vrijwillige afstand	Totale reductie	Herziene quota
Peru	330.000	16.500	10.000	26.500	303.500
Hongarije	40.000	2.000	5.600	7.600	32.400
Haiti	32.500	1.625	975	2.600	29.900
Portugal	30.000	1.500	3.500	5.000	25.000
Dominica	400.000	20.000	6.000	26.000	374.000
Nederland	1.050.000	52.500	24.000	76.500	973.500
Tsj.-Slowakije	310.000	15.500	22.500	38.000	272.000
Polen	120.000	6.000	21.000	27.000	93.000
Cuba	940.000	47.000	38.000	85.000	855.000
België	20.000	1.000	5.500	6.500	13.500
Rusland	230.000	11.500	57.500	69.000	161.000
Duitschland	120.000	6.000	30.800	36.800	83.200
Brazilië	60.000	3.000	3.000	6.000	54.000
	3.682.500	184.125	228.375	412.500	3.270.000
Australië			7.500		402.298
Zuid-Afrika			7.500		202.235
Br. koloniën			5.000		973.401

Herziene quota (zie staatje) 3.270.000. — Af: geraamd teruggave van quota in tweede jaar 100.000. Blijft 3.170.000.

Afzet op vrije markt.

Geraamd verbruik	3.000.000
Geraamde speciale behoefte, incl. aankopen Br. regeering	150.000
Verhooging door vrijwillige teruggave van quota door het British Empire	20.000
	3.170.000

GROOTHANDELSPRIJZEN.
(Indexcijfers gebaseerd op 1928—1929 = 100).

		TUINBOUWARTIKELEN (s-Gravenhage)					
		BLOEMKOOL 1e soort per 100 st. 1)		KASKOM- KOMMERS 1e soort per 100 st. 1)		SALADE 1e soort per 100 krop 1)	
		f	%	f	%	f	%
1928		26,47	100,3	23,08	98,4	5,83	86,8
1929		26,32	99,7	23,83	101,6	7,60	113,2
1930		16,32	61,8	18,28	77,9	3,51	52,3
1931		18,49	70,0	16,89	72,0	4,33	64,5
1932		16,71	63,3	11,87	50,6	3,57	53,2
1933		14,47	54,8	9,96	42,5	1,86	27,7
1934		11,72	44,4	8,78	37,4	2,52	37,5
1935		8,12	30,8	6,79	28,9	2,23	33,2
1936		8,82	33,4	6,45	27,5	1,76	26,2
1937		12,70	48,1	10,88	46,4	2,79	41,5
April	1937	17,10	64,8	16,74	71,4	4,13	61,5
Mei	"	8,29	31,4	12,07	51,5	2,67	39,8
Juni	"	—	—	3,84	16,4	1,58	23,5
Maart	1938	7,67	29,1	13,24	56,4	3,17	47,2
April	"	11,90	45,1	12,75	54,4	2,85	42,4
Mei	"	12,08	45,8	6,17	26,3	1,54	22,9
Juni	"	7,58	28,7	3,36	14,3	0,69	10,3
1-5* Juni	"	7,58	28,7	4,61	19,7	0,66	9,8
6-13	"	—	—	3,09	13,2	0,66	9,8
13-19	"	—	—	2,53	10,8	0,58	8,6
20-25	"	—	—	3,02	12,9	0,75	11,2
25±30	"	—	—	4,19	17,9	0,84	12,5

1) De jaargemiddelden zijn berekend uit de gem. prijzen van April, Mei en Juni van het betreffende jaar.

ONTVANGEN BOEKEN.

Beginselen der Staatshuishoudkunde door Mr. P. M. von Baumhauer en Mr. J. A. Eigeman. (Wassenaar 1938; N.V. Uitgevers-Maatschappij v/h. G. Delwel. Prijs f 3.50).

Review of the World Trade 1937. (Genève 1938, League of Nations. Prijs 2/6 d.; in Nederland te betrekken door Martinus Nijhoff, Den Haag). Speciale aandacht is geschonken aan de veranderingen, die in het afgelopen jaar in den wereldhandel hebben plaats gevonden.

Dit is geschied in Oostenrijk van Serajewo tot Berchtesgaden door Aondor Juhász en Sári Juhász. (Tilburg 1938; N.V. Het Nederlandsche Boekhuis. Ing. f 1.90, geb. f 2.50).

Een vertaling van het boek van een Hongaarsch journalisten-echtpaar.

Handleiding voor de boekhouding van artsen en tandartsen door A. A. ter Laag. (Deventer. Æ. E. Kluwer N.V. Uitgevers-Maatschappij. Prijs f 1.—).

Deze handleiding stelt den arts in staat zijn boekhouding te voeren op een wijze, dat hij daarvan het grootste nuttig effect, en tevens den minsten omslag heeft. De toepassing gedurende een jaar in de praktijk van een huisarts heeft dit reeds proefondervindelijk uitgewezen.

Effectenbelegginginstellingen in Nederland.

(Union Internationale de Placements.)

Rectificatie. In de op pagina 573 van E.-S.B. d.d. 27 Juli 1938 opgenomen noot No. 29, betrekking hebbende op de „Union Internationale de Placements”, wordt omtrent de verdeling van de beleggingen van deze beleggingstrust Art. 33 van de statuten weergegeven. De hierbij aangehaalde punten c. en d. zijn evenwel vervallen krachtens besluit van de buitengewone algemeene vergadering van de Union Internationale de Placements, den 18en Mei jl. te Luxemburg gehouden, zoodat wij hieronder het verkorte, thans geldende Art. 33 laten volgen:

a. de vennootschap zal niet meer dan 4 pCt. harer totale middelen beleggen in effecten, uitgegeven door eenzelfde openbaar lichaam of vennootschap. De raad van beheer is bevoegd op deze regeling een uitzondering te maken voor de door hem aan te wijzen staatsfondsen;

b. de vennootschap zal nooit meer dan 4 pCt. van het uitstaand bedrag van één fonds mogen bezitten.

In verband met de in genoemde noot opgenomen geografische verdeling van het effectenbezit op basis der beurskoersen per eind 1936, wordt de aandacht gevestigd op de in hetzelfde nummer aan de binnenzijde van den vooromslag voorkomende advertentie, waarin genoemde verdeling per 30 Juni 1938 is weergegeven.

Eenige aantekeningen over den sociaal-economischen toestand in Suriname.

Rectificatie. Van het, onder bovenstaanden titel in ons West-Indië-nummer (van 4 Mei 1938) opgenomen artikel is abusievelijk als schrijver vermeld de heer S. Bruynning. Dit moet zijn de heer F. E. Bruijning, Administrateur van Financiën in Suriname.

AANVOER VAN GRANEN. (In tons van 1000 kg.)

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17-23 Juli 1938	Sedert 1 Jan. 1938	Overeenk. tijdvak 1937	17-23 Juli 1938	Sedert 1 Jan. 1938	Overeenk. tijdvak 1937	1938	1937
Tarwe	20.904	321.557	383.991	703	3.650	14.419	325.207	398.410
Rogge	1.933	48.898	90.718	—	—	2.312	48.898	93.030
Boekweit	435	3.612	2.386	—	—	—	3.612	2.386
Mais	3.192	334.700	353.806	9.106	44.767	45.033	379.467	398.839
Gerst	11.878	97.759	112.998	200	4.472	5.939	102.231	118.937
Haver	1.780	77.520	43.328	—	1.450	2.180	78.970	45.508
Lijnzaad	1.525	38.295	48.913	9.159	71.839	68.423	110.134	117.336
Lijnkoek	400	20.643	15.762	—	—	—	20.643	15.762
Tarwemeel	1.000	15.299	9.091	—	4.419	1.370	19.718	10.461
Andere meelsoorten	408	9.424	13.051	80	1.359	1.086	10.783	14.137

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	24-30 Juli 1938	Sedert 1 Jan. 1938	Overeenk. tijdvak 1937	24-30 Juli 1938	Sedert 1 Jan. 1938	Overeenk. tijdvak 1937	1938	1937
Tarwe	32.682	598.249	1.004.396	—	4.295	17.735	602.544	1.022.131
Rogge	4.517	92.984	150.383	—	—	2.875	92.984	153.258
Boekweit	590	10.180	10.988	—	—	—	10.180	10.988
Mais	25.293	754.570	625.537	—	57.451	92.483	812.021	718.020
Gerst	6.519	223.233	170.522	1.498	10.374	6.689	233.607	177.211
Haver	484	113.854	87.464	—	7.812	3.180	121.666	90.644
Lijnzaad	3.130	95.543	118.019	—	132.784	140.035	228.327	258.054
Lijnkoek	1.013	36.612	46.691	—	125	—	36.737	46.691
Tarwemeel	1.231	35.703	21.460	253	7.901	3.179	43.609	24.639
Andere meelsoorten	120	19.422	24.092	—	3.445	2.553	22.867	26.645

NEDERLANDSCHE BANK.
Verkorte Balans op 1 Augustus 1938.

		Activa.				
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f Bijbnk. „ Ag.sch. „	7.777.329,36 100.823,18 450.468,89	f	8.328.621,43		
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef.	4.950.000,—	”			
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	”	—	”	4.950.000,—		
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f Bijbnk. „ Ag.sch. „	296.483.808,40 ¹⁾ 3.451.307,58 24.831.506,14	f	324.766.622,12		
Op Effecten enz. ..	f	323.811.157,48 ¹⁾				
Op Goederen en Ceel.	”	955.464,64	”	324.766.622,12 ¹⁾		
Voorschotten a. h. Rijk	”	—	”	—		
Munt, Goud	f	110.057.535,—				
Muntmat., Goud	”	1.370.785.103,62	”			
	f	1.480.842.638,62				
Munt, Zilver, enz.	”	19.834.709,05	”			
Muntmat., Zilver ..	—	—	”	1.500.677.347,67 ²⁾		
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfond.	”	43.558.954,49	”			
Gebouwen en Meub. der Bank	”	4.580.000,—	”			
Diverse rekeningen	”	6.924.038,43	”			
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)	”	8.905.871,61	”			
	f	1.902.691.455,75				
		Passiva.				
Kapitaal	f	20.000.000,—				
Reservefond.	”	4.860.787,51	”			
Bijzondere reserve	”	7.102.179,67	”			
Pensioenfond.	”	11.846.531,85	”			
Bankbiljetten in omloop	”	949.375.330,—	”			
Bankassignatiën in omloop	”	58.079,45	”			
Rek.-Cour. { Het Rijk	f	170.540.942,63				
saldo's: { Anderen	”	736.958.523,17	”	907.499.465,80		
Diverse rekeningen	”	1.949.081,47	”			
	f	1.902.691.455,75				
Beschikbaar metaalsaldo	f	757.976.315,77				
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	”	1.894.940.780,—	”			
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	—	—	”			
¹⁾ Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 63.247.800,—						
²⁾ Waarvan in het buitenland f 152.213.530,48						
Voornaamste posten in duizenden guldens.						
Data	Goud	Circulatie	Ander opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.	
1 Aug. '38	110058	1.370.785	949.375	907.558	757.976	80
25 Juli '38	110938	1.369.739	918.855	937.507	758.717	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54
Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleening	Papier op het buitenl.	Diverse reke-ningen ¹⁾	
1 Aug. 1938	8.329	—	324.767	4.950	6.924	
25 Juli 1938	8.315	—	323.424	4.950	6.561	
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509	
¹⁾ Onder de activa.						
JAVASCHE BANK.						
Data	Goud	Zilver	Circulatie	Ander opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo	
30 Juli '38 ²⁾	137.630		188.680	71.140	33.702	
23 „ '38 ²⁾	137.030		188.040	64.240	36.118	
2 Juli 1938	116.886	20.358	187.578	62.444	37.235	
25 Juni 1938	116.886	19.731	184.660	62.582	37.720	
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842	
Data	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Dts-conto's	Beleening	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percen-tage	
30 Juli '38 ²⁾	2.760	73.930	58.180	53		
23 „ '38 ²⁾	2.460	76.500	48.950	54		
2 Juli 1938	2.707	14.618	47.969	45.505	55	
25 Juni 1938	2.493	14.650	48.537	43.317	55	
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44	
¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Cijfers telegrafisch ontvangen.						

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
27 Juli 1938	327.482	493.312	33.100	9.476	21.269
20 „ 1938	327.426	487.110	39.302	9.305	23.086
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
27 Juli '38	115.761	11.187	116.356	35.051	34.170	21,0
20 „ '38	109.821	22.485	107.339	34.669	40.317	24,5
22 Juli '14	11.005	14.736	—	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleening	Renteloos voorschot a. d. Staat
21 Juli '38	55.808	419	26	7.022	761	4.442	43.334
13 „ '38	55.808	409	25	6.665	272	4.220	43.334
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diversen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
21 Juli '38	5.574	2.705	99.880	765	2.624	14.067
13 „ '38	5.574	3.213	101.100	598	2.736	12.784
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluippost activa.

DUITSCHE RIJKS BANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Ander wissels en cheques	Beleening
23 Juli 1938	70,8	20,3	5,4	5.525,6	34,5
15 „ 1938	70,8	20,3	5,6	5.690,1	49,0
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Juli 1938	548,5	1.147,7	5.973,0	932,1	278,1
15 „ 1938	547,8	1.097,4	6.080,1	941,4	272,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ w.o. Rentenbankscheine 23, 15 Juli, resp. 22, 18 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË (in Belga's).

Data	Goud	Buitenlandse deviezen en goudwaarden					Binnen- en buitenlandse wissels		Beleeningen op Belgische Staatsfondsen			Voorshout aan den Staat		Overheidsfondsen		Circulatie		Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Munt en diversen	Buitenlandse deviezen en goudwaarden	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorshout aan den Staat	Overheidsfondsen	Circulatie	Schatkist	Partic.									
28/7 ..	2.954	47	817	346	52	147	228	4.205	16	284									
18/7 ..	2.923	46	817	363	58	150	228	4.168	16	315									

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		Wissels		
	Totaal bedrag	Goud-certificaten ¹⁾	„Other cash“ ²⁾	In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
20 Juli '38	10.643,4	10.633,4	407,0	7,6	0,5
13 „ '38	10.644,8	10.634,9	401,1	9,3	0,5

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circ. latie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ³⁾	Algem. Dek-kings-perc. ⁴⁾
20 Juli '38	2.564,0	4.124,1	9.279,3	133,8	82,4	—
13 „ '38	2.564,0	4.134,2	9.272,8	133,7	82,4	—

¹⁾ Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de \$ op 31 Jan. '34 van 100 op 59,06 cents werd gedevalueerd.
²⁾ „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.
³⁾ Verhouding totale goudvoorraad tegenover opsch. schulden: F. R. Notes en netto deposito. ⁴⁾ Verhouding totale voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal leening.	Dis-conto's en beleen.	Belegtingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
13 Juli '38	7	8.231	12.237	6.737	26.962	5.209
6 „ '38	—	8.252	12.224	6.577	26.774	5.229

De posten van De Ned. Bank, de Javascche Bank en de Bank of England zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de betreffende valuta.